

MISBRUIKT!

Aan de Ombudsman voor de publieke omroepen.
Mevrouw Margo Smit

Betreft een klacht tegen de VPRO en HUMAN
Inzake het verwijderen van een aantal uitzendingen.

Den Haag, 4 januari 2024

Geachte mevrouw,

In gevolge ons telefonisch onderhoud van 3 januari jl. zend ik u een klacht van de Stichting Misbruikt! betreffende het verwijderen/offline halen door de VPRO en HUMAN van radio uitzendingen van Argos. Het betreft de volgende items:

- Argos 8-12-2018: Het verhaal van Lisa
- Argos 14-9-2019: Waarheidsvinding in kindermisbruikzaken (uitzending met prof. Bessel van der Kolk die drie jaar later VPRO Zomergast was)
- Argos 27-6-2020: Glasscherven en duistere rituelen

En voorts de volgende interviews met internationale experts over georganiseerd (ritueel) gewelddadig seksueel misbruik van kinderen:

- Johannes Rörig (Duitse regeringscommissaris)
- Dr. Michael Salter (Australische criminoloog)
- Claudia Fischer (Duitse onderzoeker/journalist)
- Franziska Schubiger (politiechef Zürich)

De tweede Lisa-uitzending (Argos 16-2-2019) lijkt eerst verwijderd en lijkt nu weer teruggeplaatst.

De [Stichting Misbruikt!](#) behartigt de belangen van slachtoffers van georganiseerd (ritueel) gewelddadig seksueel misbruik van kinderen. In de betreffende uitzendingen worden zowel misbruikzaken ontrafeld als internationale experts op het gebied van georganiseerd (ritueel) gewelddadig seksueel misbruik van kinderen aan het woord gelaten.

De uitzendingen over het verhaal van Lisa zijn medebepalend geweest voor het opdragen door de minister van Justitie en Veiligheid aan de Commissie Hendriks tot het rapporteren over de beschikbare informatie omtrent het fenomeen van georganiseerd sadistisch misbruik van minderjarigen in Nederland. De commissie heeft op 21 december 2022 haar rapport uitgebracht en geconcludeerd dat het onomstreden is dat georganiseerd gewelddadig seksueel misbruik van kinderen in Nederland bestaat. Over georganiseerd ritueel misbruik zegt de commissie geen uitspraken te kunnen doen, onder meer omdat de verklaringen van vele verschillende slachtoffers als één bron worden beschouwd. Ook waren de uitzendingen van Argos mede aanleiding tot het doen van onderzoek naar het

MISBRUIKT!

functioneren van de Landelijke Expertgroep Bijzondere Zedenzaken (LEBZ). Zowel het rapport van de Commissie Hendriks als het rapport inzake het onderzoek naar het functioneren van de LEBZ zijn te vinden op de site van de Stichting (<https://misbruikt.nl/over-ons/belangenbehartiging/>). Op die plek staan ook de kritische reacties van de Stichting met betrekking tot die rapporten.

Opvallend is dat ondanks de conclusie van de Commissie Hendriks er geen afdoende politieonderzoeken zijn geweest. Bij aangiften van georganiseerd gewelddadig seksueel misbruik van kinderen wordt de LEBZ ingeschakeld. Waarom zij nog nooit een concludent onderzoek hebben gezien of geadviseerd naar deze vorm van georganiseerd seksueel geweld wordt in het onderzoek naar hun functioneren niet duidelijk. En juist het onderzoek in dit soort zaken, of het gebrek daaraan wordt in de uitzendingen van Argos aan de kaak gesteld.

Ik heb een lange ervaring als strafrechter en heb vanuit mijn kennis en ervaring de stukken in het dossier van de zaak Lisa onderzocht. Op grond van dit onderzoek heb ik de Stichting geadviseerd Lisa (niet haar echte naam) te ondersteunen bij het indienen van een klacht bij CEDAW (het Comité dat de naleving van het VN-Vrouwenverdrag monitort en waar ook klachten inzake individuele schendingen worden behandeld). Veel van de feiten zoals in het Argosprogramma aan de kaak gesteld, heb ik kunnen verifiëren aan de hand van correspondentie van het Openbaar Ministerie, de uitspraken van het Gerechtshof Den Haag en medische rapportage. Hetgeen op mij grote indruk heeft gemaakt is de verklaring van Dr. H.P. Ottervanger, een gynaecoloog met 30 jaar ervaring in het Haga ziekenhuis in Den Haag, waarbij zij rapporteerde dat zij op 11 april 2014 onder narcose onderzoek heeft gedaan bij Lisa en bij haar een baarmoedermond aantrof die zij omschreef als een multipara portio. Deze verklaring wordt ondersteund door de verklaring van mevrouw Dr. C. Vredevoogd, gynaecoloog bij het Medisch Centrum Haaglanden, dd. 14 december 2015. Het Openbaar Ministerie heeft deze medische gegevens als irrelevant terzijde geschoven om voor mij onbegrijpelijke redenen. Ik heb naar aanleiding van de verklaring contact opgenomen met dr. Ottervanger, die zich de zaak goed herinnerde en haar eerdere verklaring aan mij bevestigde. Dit is derhalve bij uitstek een zaak die op grond van harde gegevens het verdiende om besproken te worden. Het gebrek aan justitieel onderzoek in deze zaak is onbegrijpelijk en ernstig en verdiende een onderzoek zoals Argos heeft verricht.

De moeder van Lisa, Marlies van Muiswinkel, heeft eind oktober 2023 terecht gestaan voor onder meer smaad en laster omdat zij namen van door Lisa genoemde personen openbaar heeft gemaakt. Op 8 december 2023 was de uitspraak in die zaak en op 9 december was er een uitgebreid artikel hierover in de Volkskrant van de journaliste Anneke Stoffelen. Mevrouw Stoffelen heeft ook mij benaderd voor haar stuk. Ik heb in dat gesprek eerst met haar gesproken over het artikel dat zij in december 2022 had geschreven naar aanleiding van een interview dat zij had met Professor Jan Hendriks, voorzitter van de Commissie

MISBRUIKT!

Hendriks, en Mevrouw Annemarie Slotboom, lid van de commissie. Ik heb haar gevraagd waarom zij in dat artikel alleen aandacht had voor datgene dat de commissie *niet* had geconstateerd en niet voor datgene dat de commissie *wel* had geconstateerd. Oh, zei zij, maar we wisten toch allang dat georganiseerd gewelddadig seksueel misbruik van kinderen in Nederland bestond. En ter illustratie noemde zij zaken die waren gepleegd door twee of meer verenigde personen. Het werd pijnlijk duidelijk dat zij het verschil niet wist dan wel begreep tussen georganiseerde criminaliteit en misdrijven gepleegd door twee of meer verenigde personen. Ik heb getracht dat uit te leggen. Tevergeefs. Vervolgens bleek ook duidelijk dat mevrouw Stoffelen dacht dat de rapporten van Hendriks en over de LEBZ in een la waren verdwenen. Ik heb haar verteld dat de geplande behandeling in de Tweede Kamer commissie was uitgesteld als gevolg van de verkiezingen en dat de ministers aan de Kamer hun reactie op de rapporten hadden gestuurd. Ik heb mevrouw Stoffelen uitgelegd dat mijn mening over het gebrek aan onderzoek in de zaak Lisa gestoeld was op het gynaecologisch onderzoek. Mevrouw Stoffelen gaf toen aan dat het niet vast zou staan dat dat onderzoek Lisa betrof. Ik heb haar uitgelegd dat het Haga ziekenhuis een gerenommeerd ziekenhuis is en dat een identiteitscontrole voor een onderzoek onderdeel van het protocol is. Ook heb ik haar toen verteld dat ik contact had gehad met Dr. Ottervanger die haar eerdere verklaring nog bevestigde en bovendien recent een bezoek heeft gebracht aan Lisa en haar moeder en dat er geen sprake van kon zijn dat dit niet Lisa zou betreffen. Overigens heeft het Openbaar Ministerie nooit contact opgenomen met Dr. Ottervanger, noch uitgelegd waarom zij de verklaring van Dr. Ottervanger terzijde hadden gelegd. Mijn indruk van dat gesprek met mevrouw Stoffelen was dat zij in het geheel niet geïnteresseerd was in feiten die ik noemde maar zeer vooringenomen was.

In het artikel in de Volkskrant van 9 december schrijft mevrouw Stoffelen: *'Volgens Dettmeijer had het OM meer moeten doen met een gynaecologisch onderzoek waaruit zou zijn gebleken dat Lisa als minderjarige ooit is bevallen (volgens justitie staat dat niet vast)'*. Een nogal vreemde weergave van mijn uitgebreide achtergrond verklaring over twee gynaecologische verklaringen. En *'volgens justitie staat dat niet vast'*? Wat wordt daarmee bedoeld? Bestaat de gynaecoloog niet? Was het Lisa niet? Is de verklaring vals? Bestaat het Haga ziekenhuis niet? Wel beschrijft Stoffelen uitgebreid wat de LEBZ vond van een bevalling van Lisa. Die informatie lijkt mij in het licht van de voorhanden gynaecologische expertise irrelevant. Een staaltje van onzorgvuldige en tendentieuze journalistiek.

In het Volkskrantartikel wordt uitgebreid kritiek geleverd op het onderzoek van Argos. Onder meer wordt verwezen naar een gebrek in de aangifte van Lisa. Hier merk ik op dat in Nederland slachtoffers van seksueel geweld niet de beschikking hebben over hun aangifte. Ook de advocaat van mevrouw van Muiswinkel heeft niet de beschikking over dan wel inzage in de aangifte. Het is niet duidelijk of Stoffelen wel inzage heeft gehad in de aangifte. Zo ja dan is dat heel gek, zo nee dan heeft Stoffelen klakkeloos aangenomen wat het OM in deze heeft gezegd. Ook wordt kritiek geleverd op de wijze waarop Argos de artikel 12 Wetboek van Strafvordering procedures heeft weergegeven. Ik kan met klem

MISBRUIKT!

zeggen dat ik alle beschikkingen heb bekeken en geen afwijking in de weergave van Argos heb kunnen constateren.

Het lijkt erop dat de VPRO en HUMAN de uitzendingen offline hebben gehaald naar aanleiding van het artikel in de Volkskrant. Dit is heel opmerkelijk, met name omdat het artikel in de Volkskrant duidelijk tendentieus is. De slachtoffers van georganiseerd (ritueel) gewelddadig misbruik waren blij met de constatering van de Commissie Hendriks. Zij waren ook blij met het onderzoek van Argos dat de aanzet vormde tot dat onderzoek. Zij zagen hierin erkenning van het leed dat hen was aangedaan.

De constatering van de Commissie Hendriks, weggestopt op p. 47, regels 15 en 16, dat georganiseerd en gewelddadig misbruik van minderjarigen bestaat in Nederland rechtvaardigt alleszins een gevoel van urgentie om deze schandelijke misstand aan te pakken en de bescherming van deze kinderen tegen gewelddadig seksueel misbruik, mensenhandel en seksuele uitbuiting met voorrang ter hand te nemen. Argos heeft daaraan een belangrijke bijdrage geleverd. Het is onbegrijpelijk dat de VPRO en HUMAN dit teniet doen door het verwijderen van genoemde uitzendingen. Daarmee lijken de VPRO en HUMAN te zeggen dat wat in die uitzendingen aan de kaak wordt gesteld niet klopt, zulks terwijl het dossier van Lisa in de uitzending volledig recht is gedaan. In de zaak die thans bij CEDAW aanhangig is wordt ook verwezen naar de uitzendingen van Argos. De Stichting zal deze klacht tegen de verwijdering zal te zijner tijd ook bij de stukken voor CEDAW voegen.

Resumerend: Deze klacht betreft het verwijderen van eerdergenoemde uitzendingen en interviews en wordt ingediend namens de slachtoffers van georganiseerd (ritueel) gewelddadig seksueel misbruik. Het verwijderen doet ernstig afbreuk aan de erkenning van deze groep slachtoffers.

Stichting Misbruikt!,

Corinne Dettmeijer-Vermeulen
Voorzitter Raad van Toezicht